

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
У РОСЛИННИЦТВІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

**конференція присвячена 100-річчю
від дня заснування агрономічного факультету**

2–3 червня 2022 р.

ЖИТОМИР – 2022

УДК 633/635

I-66

Рекомендовано до друку вченою радою Поліського національного університету від 30.06.2022 р., протокол № 10.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Скидан Олег Васильович – д. е. н., професор, ректор Поліського національного університету – голова оргкомітету

Мойсієнко Віра Василівна – д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри технологій у рослинництві Поліського національного університету

Тимошук Тетяна Миколаївна – к. с.-г. н., доцент кафедри здоров'я фітоценозів і трофології Поліського національного університету

Шувар Іван Антонович – д. с.-г. н., професор кафедри технологій у рослинництві Львівського національного університету природокористування

Сеник Іван Іванович – д. с.-г. н., с. н. с., професор кафедри агробіотехнологій Західноукраїнського національного університету

Котельницька Ганна Миколаївна – асистент кафедри технологій у рослинництві Поліського національного університету

Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю від дня заснування агрономічного факультету (2–3 червня 2022 р.). Житомир : Поліський нац. університет. 2022. 499 с.

У матеріалах конференції висвітлено результати наукових досліджень та практичного досвіду щодо удосконалення елементів сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур та впровадження інновацій в аграрному секторі.

Тексти подаються у авторській редакції.

Відповідальність за зміст та оформлення публікації несуть автори.

РОЗПОДІЛ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ЗА ЗЕМЛЕВЛАСНИКАМИ І ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧАМИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Кімейчук І. В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква

Вступ. Земельний фонд Івано-Франківської області станом на 1.01.2021 р. складає 1392,7 тис. га [1], а в його структурі 46,4 % території області займають сільськогосподарські землі, а 45,3 % – ліси та інші вкриті лісовою рослинністю землі; 4,3 % займають забудовані землі; 1,7 % землі під водами та 1,8 % землі без рослинного чи з рослинним покривом. Значна частка сільськогосподарських земель у структурі земельного фонду свідчить про значний потенціал сільськогосподарського землекористування. Площа земель сільськогосподарського призначення області становить 646,9 тис. га, а показник сільськогосподарської освоєності становить 46,4 %.

Динаміку сільськогосподарської освоєності території адміністративних районів Івано-Франківської області відображено в таблиці 1.

Дані свідчать, що частка сільськогосподарських угідь в області та в більшості районів (за винятком Городенківського та Снятинського) зменшується, що обумовлено залученням сільськогосподарських земель під будівництво житлових і виробничих будівель, а також залісненням деградованих та малопродуктивних земель. В межах області відмічається тенденція до зменшення частки ріллі у структурі сільськогосподарських угідь в більшості районах, за винятком Галицького, Калузького та

Рожнятівського, що обумовлено збільшенням частки перелогів.

Таблиця 1. Динаміка сільськогосподарської освоєності території адміністративних районів Івано-Франківської області (%)

Назва адміністративно-територіальних одиниць	Загальна площа земель, (тис. га)	Частка сільськогосподарських угідь у загальній площі земель, %			Частка ріллі до загальної площі сільськогосподарських угідь, %		
		2000 р.	2005 р.	2021 р.	2000 р.	2005 р.	2021 р.
Богородчанський	79,895	40,36	39,99	39,80	69,60	65,36	55,20
Верховинський	125,426	27,00	25,59	25,51	2,42	2,71	2,72
Галицький	72,336	70,45	69,75	68,40	72,59	74,10	76,29
Городенківський	74,722	82,14	82,25	82,20	82,73	63,57	76,77
Львівський	154,853	23,37	23,20	23,23	44,85	44,90	44,87
Калузький	71,156	57,98	58,00	57,98	68,05	64,83	68,85
Коломийський	106,708	64,55	64,42	63,70	71,28	66,75	66,05
Косівський	90,286	43,86	43,87	43,78	29,07	29,06	28,84
Надвірнянський	195,026	22,43	22,64	22,62	48,14	44,98	44,66
Рогатинський	81,541	71,51	71,47	71,34	74,93	74,51	74,55
Рожнятівський	130,275	21,73	21,78	21,33	54,04	50,98	53,83
Снятинський	60,204	78,53	78,02	77,63	81,17	79,31	79,47
Тисменицький	73,600	56,22	55,43	55,43	77,41	72,42	69,66
Тлумачський	68,355	72,82	72,72	72,66	76,64	66,55	56,49
м. Івано-Франківськ	8,373	43,47	43,52	42,32	80,96	80,92	80,39
Разом по області	1392,756	45,72	45,48	45,25	64,15	59,85	60,08

Важливе значення для ведення сільськогосподарського землекористування має структура сільськогосподарських угідь. Станом на 1.01.2016 р. частка ріллі становить 59,5 %, пасовищ – 20,6 %, сіножаті – 13,1 %, перелогів – 4 %, землі під багаторічними насадженнями займають 2,6 %. За останні десять років спостерігаються позитивні тенденції до зменшення частки ріллі на 4,0 % у загальній площі сільгоспугідь (табл. 2.).

Розораність області є низькою (27,1 %), що майже вдвічі є нижчим від аналогічного показника в Україні. Показник розораності найвищий у Снятинському районі і становить 61,4 %, а найнижчий у Верховинському (0,7 %).

Таблиця 2. Структура земель сільськогосподарського призначення Івано-Франківської області (станом на 01.01.2016 р.)

Назва адміністративно-територіальних одиниць	Загальна площа земель	У тому числі землі сільськогосподарського призначення											
		усього		із них сільськогосподарські угіддя								пасовища	
				рілля		перелоги		багаторічні насадження		сіножаті			
тис. га	тис. га	%	тис.га	%	тис.га	%	тис.га	%	тис.га	%	тис.га	%	
<u>Богородчанський</u>	79,90	32,25	40,36	17,55	55,20	4,70	14,78	0,44	1,39	3,38	10,62	5,73	18,02
Верховинський	125,43	32,07	25,57	0,87	2,72	0,00	0,00	0,12	0,38	12,09	37,79	18,91	59,11
Галицький	72,34	51,80	71,61	37,75	76,29	0,00	0,00	0,60	1,21	2,10	4,24	9,03	18,26
<u>Городенківський</u>	74,72	62,96	84,26	47,15	76,77	5,51	5,51	1,24	2,02	2,80	4,55	6,85	11,15
<u>Долинський</u>	154,85	36,16	23,35	16,14	44,87	-	-	0,77	2,15	9,09	25,26	9,97	27,71
Калузький	71,16	42,24	59,37	28,41	68,85	2,80	2,80	1,25	3,02	2,07	5,02	8,38	20,30
Коломийський	106,71	70,07	65,69	44,88	66,05	1,67	1,67	3,03	4,46	6,04	8,89	12,86	18,92
Косівський	90,29	39,70	43,97	11,40	28,84	-	-	3,19	8,07	18,44	46,65	6,50	16,44
<u>Надвірнянський</u>	195,03	45,24	23,20	19,71	44,66	-	-	1,13	2,55	8,95	20,29	14,34	32,50
<u>Рогатинський</u>	81,54	59,67	73,18	43,37	74,55	-	-	0,87	1,50	5,10	8,77	8,83	15,17
<u>Рожнятівський</u>	130,28	29,53	22,67	14,96	53,83	0,27	0,98	0,24	0,88	4,90	17,63	7,42	26,68
<u>Снятинський</u>	60,20	48,34	80,30	37,14	79,47	0,32	0,68	1,16	2,49	3,24	6,94	4,87	10,42
Тисменицький	73,60	42,18	57,29	28,43	69,66	3,14	7,69	0,85	2,07	2,30	5,64	6,09	14,93
<u>Тлумачський</u>	68,36	50,83	74,36	28,06	56,49	9,86	19,86	0,89	1,79	2,10	4,23	8,76	17,63
м. Івано-Франківськ	8,37	3,57	42,67	2,85	80,39	-	-	0,52	14,77	0,08	2,39	0,09	2,46
Разом по області	1392,76	646,61	46,43	378,67	60,08	23,97	3,80	16,31	2,59	82,69	13,12	128,61	20,41

На даний період спостерігається зменшення показника розораності території, що пояснюється збільшенням площ під перелогами і природними пасовищами, а також відведенням території під забудову. Найбільш суттєве скорочення площ, що зайняті під ріллею, відбулося в Тлумачському (- 20,1 %), Богородчанському (-14,4 %), та Тисменицькому (-7,7 %) адміністративних районах. В окремих районах області за загальної тенденції до скорочення величини частки орних земель у структурі сільськогосподарського землекористування спостерігається її збільшення. Так, за зазначений період у Галицькому районі даний показник зріс на 0,3 %.

Традиційною галуззю аграрного виробництва у передгірних і гірських районах Франківської області тривалий час лишається садівництво. Під усіма багаторічними насадженнями загальна площа земель становить приблизно 16,3 тисяч га (2,6 % до загальної площі сільгоспугідь). Під плодово-ягідними насадженнями найбільші площі зайнято в Калузькому 1,2 тис. га (3,0 %),

Косівському 3,2 тис. га (8,1 %) та Коломийському 3,0 тис. га (4,5 %) районах Франківської області. Найменша частка земель під багаторічними насадженнями характерна для гірських районів (Верховинський – 0,3 %, Рожнятівський – 0,8 %, Галицький – 1,2 %, Богородчанський – 1,3 %), що в основному обумовлено кліматичними показниками (менша величина сонячної радіації, коротка тривалість вегетаційного періоду, настання весняних та осінніх приморозків).

Висновки. Найбільш цінними угіддями для ведення сільського господарства є рілля. Область характеризується незначною часткою розораності (27,1 %), хоча в Подільських районах показник є високим, а найвище його відсоткове значення в Снятинському районі і становить 61,4 %, найменша розораність у Верховинському районі (0,7 %). Необхідною умовою для ведення тваринництва є наявність у структурі земельного фонду кормових угідь (пасовищ, сіножатей). Основні ареали цих угідь приурочені до Передкарпаття та Карпат, проте частка кормових угідь невпинно зменшується, що обумовлено занепадом тваринництва.

Отже, сільськогосподарське землекористування в межах області чітко підпорядковано природно-географічним чинниками та історичним передумовами. Земля є основним національним багатством та основою забезпечення населення продуктами харчування, а промисловість сировиною. Тому, законодавство України чітко зазначає переважаючий напрямок використання продуктивних земель для сільськогосподарського виробництва.

Література

1. Статистичний щорічник Івано-Франківської області за 2016 рік. / За ред. Колімбровського М.М. 2017. 510 с.

Наукове видання

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
У РОСЛИННИЦТВІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 100-річчю від дня заснування агрономічного
факультету

2–3 червня 2022 р.

Відповідальні за випуск: Мойсієнко В.В., Тимощук Т. М.
Комп'ютерна верстка: Котельницька Г. М., Тимощук Т. М.

Адреса оргкомітету та редколегії:
Поліський національний університет
Старий Бульвар, 7,
м. Житомир, 10008, Україна

Підписано до друку 30.06.2022
Гарнітура Times New Roman.
Формат 60*84/17. Гарнітура Times New Roman
Ум. друк. арк. 29,35
Накладом 150 прим. Зам. № 110